

LUD

Organ Spółki Wydawniczej

KURTYBA, DNIA 11 LIPCA 1925

Wychodzi dwa razy na tydzień

ROK VI

Wydawca w imieniu Spółki Wydawniczej: Ks. Stanisław Piasecki

Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Bęben

Nr. 48

Adres dla listów: — Curitiba, Caixa Postal 155 — Adres Redakcji: Curitiba, Avenida Dr. Jayme Reis 115. — Paraná, Brasil

Lenistwo polskiej inteligencji na wychodźstwie w zakresie pracy społecznej i narodowej.

Polskie gazety północno- amerykańskie gorzko się użalają na lenistwo inteligencji polskiej w zakresie uświadamiania zagranicy o Polsce i o jej stosunkach...

W Stanach Zjednoczonych żyje wielu Polaków wykształconych, adwokatów, lekarzy, profesorów, inżynierów, artystów i tak dalej, i tak dalej.

Ale wszyscy ci, którzy brali udział w rozmaitych rodzajach zjazdach, kongresach i innych tego rodzaju okazjach...

ŻALE POLSKICH GAZET PÓLNOCNO - AMERYKAŃSKICH. Dziwna zaiste jest Polonia amerykańska. Pisma polskie są pełne żalów i utyskiwań na prasę amerykańską...

dzi stojących na czele, bo to mogłoby zaszkodzić ich karierze zawodowej lub interesowi. ŻYCZLIWI OBCOKRAJOWCY BRONIA POLSKI A NIE SWOI.

I widzimy rzecz dziwną i nienalną nie do wiary, że sprawy polskiej bronią w pismach amerykańskich Amerykanie, Francuzi, nawet Angliey — tylko nie Polacy.

NIECHĘĆ INTELIGENCJI POLSKIEJ DO POLSKIEGO LUDU PRACUJĄCEGO NA OBCZYŻNIE.

Istotnie nasza inteligencja zawodowa nie robi nic, aby budzić zaufanie do siebie ludu polskiego na wychodźstwie.

Oczywiście, nie do wszystkich inteligencji zawodowej można powyższe słowa stosować.

na ogół biorąc, inteligencja nasza zamożniejsza dba jedynie o swoją kieszeń sądząc, że irlandczycy, niemcy i żydzi są jej bogactw lub kariery przyczyną, a nie lud polski.

STOSUNKI NASZE W BRAZYLII, nie są lepsze pod tym względem, tylko znacznie mniej mamy tu inteligencji, a ogólna masa tutejszego wychodźstwa to warstwy najmniej oświecone.

CZYTELNIKU! Nie zwlekaj z opłatą za twoją gazetę. Sobie tem nie pomożesz. A gazecie swej szkodzisz.

Wiadomości. Z POLSKI.

JAKICH OKROPNOŚCI DOPUSZCZALI SIĘ NIEMCY W POLSCE W CZASIE WOJNY. W Paryżu przed Trybunałem Rozjemczym rozegra się bardzo charakterystyczna sprawa, a mianowicie dochodzenie przeciwko Niemcom za krzywdy, które oni wyrządzili ludności Kongresówki, branej podczas okupacji do robót przemysłowych.

Brutalność i bezwstyd Niemców nie miał granic. Zorganizowano tak zwane bataliony robotnicze, które wysłano na front gdzie kopali rowy, waly, kolejki i t. p.

POLSKA NIE DOWIERZA ROSJI SOWIECKIEJ.

Wiedeń. — Stosunki pomiędzy Polską i Rosją uległy polepszeniu. Wzajemny handel obydwu państw wzrasta i toczą się już rokowania o zawarcie traktatu handlowego polsko-rosyjskiego.

Table with 3 columns: Description of land parcels, Price per hectare, and Total price. Includes 'C-el QUEIROZ SA DO NABYCIA ZIEMIE DO SADZENIA I HERWALE PO CENACH:' and '„Amolafaca“'.

Hrabia Damian POWIEŚĆ HISTORYCZNA Z SIEMNASTEGO WIEKU.

Cała kolumna ciśnie się przed okno z taką żywością i zaciekłością, do jakiej tylko Rosjanie są zdolni. Lecz rowy i zaskaki, znajdujące się za bramą, wstrzymywały ich zapęd, a choć ich przereżdzano strzałami i bagnetami...

konfederatów, z 4 dział złożoną i na 12 stop, nad poziomem dziedzińca wznosiła się. Przejęto ich tu również ogniem karabinowym i bagnetami, a ubliższy lub poraniwszy wielką liczbą ich granatów wyborowych, których Suwarów jak gdyby na stanowisko honorowe tu wysłał, zmuszono ich także do odwrotu.

W walce tej było się tylko 600 ludzi załogi, gdyż 100 blisko konfederatów było słabych lub rannych, a drugie tyle zgineło w poprzednich wyścigach i strumach. Ubytek ten zastępowali w części mieszczanie krakowscy, którzy schron wsi się do zamku, wszelkimi założeniami pomagali słabym i przez cały przetrzymali służbę prostych celni żołnierzy, choć od nich tego nie wymagano.

Od początku oblężenia pojawiały się kiedyś niekiedy partyje konfederatów na prawym brzegu Wisły, które usiłowały przeorać się przez rzekę do zamku.

nie okazując wprawdzie z początku żelaznego charakteru, wyrodziła się czasem w krwawą dysenterję, na co kilku pomarło ludzi. 2-go kwietnia było wystrzelań 12 jedynie koni, zaczęto więc łapać kury, szczyry i myszy nie tylko w zamku, ale także w kościele katedralnym, w seminarjum, w kaplicach i we wszystkich domach przygłębionych. Strzelano także wrony i wróble, co przelaływały po nad dziedzińcem. Lecz i te zwierzęta edziły się niebawem, ponieważ huk je dawał przestraszać, były więc potrzebne bardzo pszczykiwana, którą chowano dla słabszych i kobiet.

DO RACJONALNEJ GOSPODARKI NALEŻY BEZWARUNKOWO

oryginalny SIEWNIK MELICHARA!

MELICHAR największe fabryki siewników w całej Europie!

SIEWNIKI

do zboża;
rzutowe uniwersalne;
rzutowe do alfafy i traw;
rzędowe;
ręczne jednorzędowe;
do saletry;
do sztucznych nawozów;

Tylko **CASA MELICHAR**

Especialista em machi-
nas agricolas e instru-
mentos agricolas.

CURITYBA, Praça Senador Correia N. 7

kanadyjskiego. Kanadyjski minister spraw wewnętrznych, oświadczył, iż rząd przedkłada ustawę dlatego, ażeby wobec wyprawy Amundsen'a do bieguna północnego jak również i innych wypraw będących w przygotowaniu, z góry uniemożliwić wszelki spór o aneksję bieguna północnego.

KORESPONDENCJE

DO SZANOWNYCH RODAKÓW Z SÃO PAULO I OKOLIC!

Z przykrością słyszy się nieraz jak niektórzy rodacy, dawno São Paulo zamieszkujący narzekają, kiedy im się wspomni o **Towarzystwie Polskiem**, że nie mają chęci tam pójść, bo tam się zawsze kłóć. Nowi zaś przybysze, nieznanymi weale Towarzystwu powtarzają za tym lub owym, że Towarzystwo nie nie działające i niczem się nie zajmujące, nie zasługuje sobie na poparcie z ich strony. Są jeszcze i tacy, którzy zawsze i wszędzie krytykują wszystko, a niezdolni wykazać tych urojonych błędów, a co najważniejsze, pokazania środków dla ich uniknięcia, albo choćby już tylko poprawy, kontentują się dać wyraz ich wielkiej mądrości słowami: 'mnie się to nie podoba,' 'tak być nie powinno,' albo też jeszcze, 'ja bym inaczej zrobił'.

A ponieważ Pan Bóg nie dał żadnemu człowiekowi zdolności odgadania myśli drugiego, ich drogocenna sapiencia pozostać musi na wieki ich wyłączną własnością. I tak, pomimo nieograniczonego respektu jaki się odczuwa dla takich geniuszy, trzeba powiedzieć otwarcie, iż nie są oni weale filantropami, zamykając tak nieocenioną wiedzę i zdumiewającą zdolność w ciasnym kąciku swych wielkich głów.

Olóż, aby odpowiedzieć na żale jednych, pesymizm drugich i zadowolony krytykę trzecich, widze się zmuszony, dla dobra **Towarzystwa Polskiego w São Paulo**, ubiegającego się o współpracę wszystkich uczciwych rodaków, wyjaśnić niektóre punkta i podać zarys bilans z rocznej działalności Towarzystwa nie szukając przez to żadnych pochwał lub uznania dla niego, lecz tylko w nadziei przekonania powyżej wspomnianych osobistości o bezpodstawności ich zarzutów co do obecnego Towarzystwa.

Nie wchodzę w to co dawniej się działo w Towarzystwie. Przypuszczam jednak muszę, że zgodnie ze sprawozdaniem z dawniejszych posiedzeń, narzekania na kłótnie są po prostu niesprawiedliwe, lecz tylko niekiedy usprawiedliwione, lecz tylko co się tyczy czasów przeszłych. O najważniejsze kierownictwo Towarzystwa zarząd obecny zapowiedział z góry, że dokoła wszelkich starań i użycie środków jak najradykałniej, w razie potrzeby, by wykonać ten wstrętny wyzwalacz. Dziś z zupełną satysfakcją powiedzieć mogę śmiało, że przedsięwzięcie to zostało uwieńczone jaknajlepszymi skutkami, i jeżeli z jednej strony ubolewać należy, że się znalazły jednostki, na szczęście nieliczne, które się nie chciały pogodzić z nowym stanem rzeczy, to z drugiej strony jest pocieszającym i nader zachęcającym, jeżeli się wspomni, że od tego czasu wszystkie zebrania i zabawy odbyły się w jaknajlepszem porządku i harmonii wszystkich uczestników.

Co zaś do 'nieangażowania' Towarzystwa, oto jego roczny bilans: obejmując kierownictwo Towarzystwa obecny zarząd, zastał w ka-

da wieść o naszej niezgodzie lub gorszej jeszcze wadzie, zwraca mimowolnie oczy tego samego cudzoziemca tam hen za daleki ocean gdzie się mieszka ta kochana Ojczyzna. I my, którzyśmy tak gorąco pragnęli jej wolności jaką jej teraz przez wybrki nasze oddajemy przysługę? Czas więc, drodzy rodacy, abyśmy się zastanowili nad naszymi obowiązkami i powinnościami tu na obczyźnie. Mamy tyle do zrobienia, tyle do naprawienia a szczerze mówiąc w São Paulo. **Towarzystwo Polskie**, by rozwinąć jeszcze szerzej i energiczniej swą działalność zamierza odnowić i powiększyć swój dom, aby był odpowiedniejszą do urządzenia konferencji i zabaw, już nie tylko dla rodaków, ale i dla brazylijanów, którzy tak wielkie sympatie nam okazują choć my z naszej strony nie nie robimy, by im się dać poznać. Patrzymy jak życzliwie delegaci Brazylii bronili w Lidze Narodów spraw polskich! Powinnością jest więc naszą okazać im za to naszą wdzięczność gdzie tylko możemy. Niech zatem każdy kto się czuje polakiem spełni swój obowiązek; niech złoży raz jeszcze swą choć małą ofiarę na dom polski, a jestem przekonany, że Towarzystwo dopnie swego celu bez wielkich trudów. Prace nad budową rozpocznie się jeszcze w tym miesiącu; nie tracił więc czasu.

Ponieważ prócz tego wszyscy prawie rodacy przybywający z kraju do São Paulo albo tylko w przejeździe a znajdujący się w położeniu prawie zawsze krytycznym, zwracają się do Towarzystwa, które przy najlepszych chęciach nie może im przysięść z pomocą, choć do tego czasu ich wspierało jak mogło, uważam iż wszyscy rodacy tu zamieszkałe powinni się nad tem naradzić co począć i nie mieć pretensji do Towarzystwa jeżeli ono w przyszłości będzie zmuszone zamknąć drzwi przed tymi biedakami. Przy dobrych chęciach można by nieraz, choć już tylko w najsmutniejszych wypadkach ulżyć cierpieniom naszych ziomków, bądź przez postaranie się, jakie miejsce bądź załatwienie niektórych spraw, których oni dla niezajomości języka sami załatwić nie mogą. Do tego jednakże prócz dobrych chęci potrzeba i ludzi, bo na jedną lub dwie osoby to jest stanowczo za trudno. **Niech więc rodacy, którzy niedoła braci obchodzić chcą się zająć do Towarzystwa** na przykład w niedzielę 12-go lipca i po posiedzeniu wspólnie naradzić się jak postąpić. W tej sprawie mają wszyscy głos bez wyjątku czy są członkami Towarzystwa czy nie.

Z poważaniem.
Sekretarz Towarzystwa: **Tadeusz Troczyński**.

Telegramy z Polski.
Berlin, 7-go lipca. — W odpowiedzi na zbyt wysokie taryfy towarowe (opłaty celne na granicy) ze strony polski na towary niemieckie, zakończył rząd niemiecki trudnić przywóz towarów z Polski do Niemiec
(Przyp. Red. Układ gospodarczy Polski z Niemcami został temsamem zerwany i obecnie rozpoczęła się wojna celna między obu państwami)

Berlin, 4-go lipca. — Dziennik niemiecki 'Taegliche Rundschau' donosi, że rząd nie-

pież był bardzo zmartwiony tą kradzieżą. Złodzieje mogli nakraść wiele więcej. Pojmano już kilku murarzy, którzy dnia tego pracowali niedaleko skarboza. Rzym, 9-go lipca. — Policja rzymska pochwyciła już głównego złodzieja w bazylice św. Piotra, na polioji przyznał się do wszystkiego i wydał się do wszystkich i wydał współników, którzy zostali również uwięzieni. W Watykanie odprawiono nabożeństwo dziękczynne za szczęśliwe odkrycie złodzieja.

Telegramy ze świata.

Rzym, 5-go lipca. — Kradzież wielu arcydzieł sztuki dokonana wczoraj we Watykanie wywołała tu wielkie wrażenie. Policja rzymska w porożumieniu z urzędnikami Watykanu rozwinęła niestychaną energię w celu wykrycia złodzieja. Złodzieje przy pomocy podrobionego klucza dostali się do skarboza bazyliki św. Piotra przez bramę brązową i skradli wiele cennych arcydzieł: krzyż Justyniana II cesarza bizantyjskiego, dwie złote ampułki, złoty krzyż wysadzany drogiemi kamieniami ofiarowany przez prezydenta Kolumbji, kilka artystycznych złotych kielichów i t. d. Szkoła obliczają na 3 miliony lir. Pa-

Rozmańcioci.

WYPADKI AUTOMOBILOWE W AMERYCE.

częste wypadki, związane z rozwojem u nas ruchu automobilowego, powodują alarmujące artykuły w prasie na temat nieostrożności kierowców, lub nieuwagi przechodniów.

Dowodem tego posłużyć może statystyka 'National Bureau of Casualty and Surety', które ogłosiło następujący biletyn:

W roku 1924 automobile w Stanach Zjednoczonych spowodowały 19,000 wypadków śmiertelnych, zaś wypadków pokaleczeń było przeszło 2,000,000. W ciągu jednego dnia pod kołami automobilowemi znajdą śmierć 52 osoby, zaś 5,650 osób odnosi rany. W porównaniu z rokiem 1923 ilść wypadków automobilowych w Stanach Zjednoczonych zwiększyła się o 4 proc.

Dla ścisłości zaznaczamy, że obecnie w Stanach Zjednoczonych jest w uży-

Kto się chce uśmieć i mile w gronie Rodaków zabawić, niech spieszy 11 lipca w sobotę do sali Związku Polskiego, gdzie o godzinie 8-iej wieczorem członkowie

TOWARZYSTWO TADEUSZA KOŚCIUSZKI —

ŁĄCZNOŚĆ I ZGODA,

odegrają wielce zabawny utwór sceniczny w 3-oh aktach pod tytułem **HANDLARZ ULICZNY**. Po przedstawieniu odbędzie się

BAL

na który zaprasza się Rodaków.

Wstęp dla panów 2\$400, dla pań 1\$200, dla dzieci 600 rs

Wstęp bez zaproszeń.

ZARZĄD.

T-wo Sportowo-Gimnastyczne

"JUNAK"

urządza w sobotę, dnia 18-go lipca b. r., o godzinie 8-mej wieczorem w sali Związku Polskiego

POPIS GIMNASTYCZNY

podług programu ZLOTU SOKOŁÓW Północnej Ameryki, na który zaprasza wszystkich Rodaków. Po popisie zabawa tańeczna.

UWAGA: Po zaproszenia prosimy się zgłaszać do lokalu Związku Polskiego, we wtorki i czwartki o godzinie 8-iej wieczorem.

CASA BRAZIL

10 — Rua Jose Bonifacio — 10

(DAWNA RUA FECHADA)

Prawdziwa Likwidacja!

Wielka Likwidacja zakładu od dnia 15-go lipca w dalszym ciągu.

Wszystkie poniżej podane towary po cenach najniższych.
Towary: jedwabne, kaszmirowe, wełniane. Piłna fantastyczne i w kratki. Krepy, Merinos, Cassas, Foulards, Zefiry, Plusze, Brim, Cassinetas, Piłna, P. Pennas, Morins, Koldry, prześciera- dły, szale, koszule, skarpetki, koronki, hafty, krawatki i t. d. i t. d.

Uwaga: Kupcom damy próbki albo też towary pod specjalnym warunkami a nawet przyjmie się oferty na wykup całego składu

Julio Garmatter & Co.

posiada na sprzedaż w swym zakładzie rzeźniczym przy ulicy **Rua Jose Bonifacio N. 11.**

Sztuczne Nawozy najlepszego gatunku.

"ATLANTICA" zaprasza "PORTER" pić

Chcąc życiem pełnem uciech żyć.

Kto z "ATLANTYKI" "BOCK" używa

Tego dola jest szczęśliwa. I

ciu przeszło 17500.000 automobili czyli co dziesiąty obywatel posiada własny automobil.

PERSKI ŚRODEK NA BUNT.

Zmarły niedawno były szach Persji Mohamed Ali przed abdykacją stanął wobec groźnego faktu...

Tymczasem władca perski rozkazał powołać wszystkich zbuntowanych oficerów do pałacu w Teheranie...

WSPÓŁZAWODNICZKI C STANOWISKO KATA.

W Budapeszcie zawiązało się stowarzyszenie katechetyczne...

POPRAWA PIENIĄDZA A PRZYBYTKI LUDNOŚCI

Podczas spadku marki niemieckiej w czterdziestu sześciu największych miastach niemieckich...

CO SEKUNDE UMIERA JEDEN CZŁOWIEK. W ciągu jednego roku umiera na całej kuli ziemskiej około 32 milionów ludzi...

KRWAWA WALKA Z PARALIZEM

Pewien pan, jadący w automobili z szosą do Cambridge (Anglia) zauważył nagle, że z pobliskiego stawu...

POGAŁUNKI PO 1 CENTYMIE. W Ameryce procesują się nawet o pogałunki. Oto w Kentucky zaskarżyła pewna młoda narzeczona...

Związek Polski W KURYTYBIE.

Zawadamia Szanownych członków za dnia 12-go lipca odbędzie się...

Uwaga - Luceniaki!

Podaję do wiadomości Rodakom z Itapopolis i Luceny, że na 3 kilometrze na drodze Itapopolis - Mafra...

DO SPRZEDANIA:

lot miejski 25 na 50 m: w ruchliwym miasteczku Boa Vista de Erechim Rio Grande do Sul...

Polska Gospoda i Pensjonat.

pana Antoniego Nowakowskiego znajduje się przy ul. Comenador A ranjo nr. 24 Kurytyba...

Ortopedysta i bandażysta Paulo Brustern.

uczeń kolarzkiej szkoły ortopedycznej wyrabia ulepszone paski...

Przedsiębiorcy i kupcy ogłaszajcie się w "Ludzi".

POTRZEBA 8-9 dolarów w tygodniu mieszka u Vicente Caropreso. Rua São Francisco N. 29 - Curitiba.

Pan Twardowski

sławny mistrz czarnoksięski; - bransole tę wybrała "Oswista" w osobny, pięknie oprawnej odbite jak 7. numer swego w lawajctwa i poleca to dziełko czytelnikom "Ludzi",...

UWAGA!

Książki do nabożstwa i historyczne obrazy religijne, kryzy, kryzyki, medalliki i raz licharze księgielne...

Cezar Schulz

Ul. Itarzo do Serro Azul 12. 12 Kurytyba - Paraná

Czas zostać właścicielem własnego domu Jedyną sposobnością...

Dr. MIROSLAW SZELIGOWSKI Były asystent klinik europejskich. Lekarz i operator.

JACEK DOMLEWICZ Zęby sztuczne z podniebieniem i bez podniebienia w złocie i kauczuku.

HOTEL CENTRAL Rua Emano Pereira N. 8. Curityba - Rua Emano Pereira N. 8. WYGODNE URZĄDZENIA...

Ważne dla Rodaków! Polski zakład fryzjerski czysty i higieniczny Stan. Ulickiego...

SWÓJ DOSWĘGO! APTEKA PARANAENSE S. GRUSZYŃSKI & S. K. Wybór lekarstw krajowych i zagranicznych...

"A Vencedora" Fabryka karmelków i cukierków w najlepszych gatunkach i w papierki owijanych.

ZAKŁAD KRAWIECKI

Ewarysta Kornowski, GUARANY (Rio Grande do Sul) zawiadamia Szanowną klientelę, że posiada na składzie wszelkie materje, ubrania gotowe...

Hotel Jana Wilczyńskiego

Podaję do wiadomości Szanownym Rodakom przyjeżdżającym do Kurytyby iż hotel i restauracja znajduje się przy ulicy TRAVESSA MARUMBY Nr. 69...

Znakomite farby „Bayer“ do farbowania

jakichkolwiek materiałów z bawełny, jedwabiu, półjedwabiu i t. d. Może każdy to sobie zrobić w domu.

Skład Carlos Luhm

Rua Riachuelo 52 - Curitiba.

CASA METAL

CURITYBA, Rua 15 de Novembro 44 - Caixa Postal 140

Jose Hauer Junior & Cia.

Wielki skład żelaza i stali w sztabach i w płytach, śrub gwoździ, rur, łańcuchów i innego żelastwa do wozów, WSZELKIEGO RODZAJU RZEMIOSŁA I MASZYN.

TOWARZYSTWO FRANCUSKIE MORSKIEJ ŻEGLUGI „Chargeurs Reunis“ i „Sud Atlantique“

Regularne odjazdy z portów Santos i Rio de Janeiro do Havre i Bordeaux. Komunikacja najszybsza i najwygodniejsza...

Gwałtu rety!! Ten zapewne przystroił i ubrał się w pracowni krawieckiej pana Jana Faucza CURITYBA. Avenida Luiz Xavier N. 11. SPECJALNOŚĆ: Sutanony dla księży według kroju zadanego wraz z wszystkimi dodatkami.

CASA IDEAL

Rua Jose Bonifacio N. 9 - Curitiba. OBSŁUGA W POLSKIM JEZYKU. Wielki skład obuwi, pańczoch, gum, farb, sz. aksów, cholewec i t. d.

ZIARNO POLSKIE

po doświadczeniach, odbytych w 6 stanach Brazylii południowej i środkowej zost. uznane za najlepsze do tutejszych klimatów. Dlaczego? Bo pochodzi z Polski, gdzie klimat jest przejściowy...

Zakład Krawiecki

Jakoba Prokopiaka Ulica Riachuelo N 28 - Curitiba - Paraná. Zawiadamiam Szanowną Klientelę, że posadim na składzie wybór najlepszych i najmodniejszych materiałów krajowych i zagranicznych.

CENY TARGOWE DETALICZNE

w Kurytybie dnia 11 lipca 1925 roku

Table with columns: NAZWA PRODUKTU, CENA ZA, MILREISY. Lists various goods like Zyto, Paszenica, Owies, etc.